

РЕГИОНАЛНИ ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ СИЛИСТРА ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на индикаторите е ежегодно провежданото наблюдение „Статистика на доходите и условията на живот (EU-SILC)“.

Оценка на бедността

През 2020 г. линията на бедност в област Силистра е 434.17 лв. средно месечно на лице от домакинството. При този размер на линията под прага на бедност са били 29.1% от населението на областта.

В сравнение с предходната година размерът на линията на бедност в област Силистра нараства с 4.4%, а относителния дял на бедното население се увеличава с 4.2 процентни пункта.

През 2020 г. най-ниската линия на бедност се наблюдава в областите Монтана (270 лв.) и Видин (297 лв.), а най-високата - в област София (столица) (718 лв.), следвана от областите Перник (506 лв.) и Варна (480 лв.).

Най-висок е относителният дял на бедните в областите Сливен (31.3%) и Монтана (29.4%). Най-нисък е относителният дял на бедните в област Габрово – 12.3%.

През 2020 г. в област Силистра относителният дял на бедност за жените е 25.4% и е по-нисък от относителния дял на мъжете, живеещи в риск от бедност в областта със 7.6 процентни пункта.

Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2020 г. показват, че ако в доходите на домакинствата се включат доходите от пенсии, но се изключват останалите трансфери (обезщетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност в област Силистра се повишава от 29.1% до 36.7%, или със 7.6 процентни пункта. Съответно при изключване на пенсиите и останалите социални трансфери равнището на бедност в областта нараства до 43.8%, или с 14.7 процентни пункта.

Материални лишения на домакинствата

В общите показатели за оценка на бедността са включени и субективни индикатори, свързани с материални лишения. Те показват субективната оценка и личните нагласи на лицата и домакинствата относно възможностите за задоволяване на отделни нужди и потребности. За оценка на материалните лишения на домакинствата се използват девет въпроса, свързани с потреблението на конкретни стоки и услуги (табл. 1).

1. Показатели за материални лишения през 2020 година в област Силистра

	Въпроси към домакинството, свързани с ограничения	Лица с ограничения - бр.	Относителен дял от населението - %
1.	Имало ли е домакинството затруднения при плащането навреме на следните разходи за жилището: <ul style="list-style-type: none"> • Заем за покупка на жилището, в което живее домакинството • Наем за жилището, в което живее домакинството • Текущи разходи за ток, вода, отопление (без разходи за телефон) • Вноски за погасяване на кредити 	31927	30.1
2.	Може ли домакинството да си позволи, ако желае, едноседмична почивка извън дома	36476	34.4
3.	Може ли домакинството да си позволи, ако желае, консумация на месо, пиле или риба (или вегетарианския им еквивалент) всеки втори ден	15858	15.0
4.	Може ли домакинството да посрещне със собствени средства неочаквани финансови разходи (неотложен ремонт на жилището или колата, подмяна на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.)	48541	45.8
5.	Притежава ли домакинството телефон (вкл. мобилен)	530	0.5
6.	Притежава ли домакинството цветен телевизор	0	0.0
7.	Притежава ли домакинството автоматична перална машина	5541	5.2
8.	Притежава ли домакинството автомобил (вкл. и служебен, който се ползва за лични нужди)	10681	10.1
9.	Ограничава ли се домакинството при отоплението на жилището поради недостиг на средства	12159	11.5

Най-голям брой лица изпитват ограничения по отношение да посрещнат със собствени средства неочаквани финансови разходи (45.8%). Успоредно с това 30.1% от лицата изпитват затруднения при плащането на време на разходите, свързани с жилището. Над 34.0% от лицата не могат да си позволят, ако желаят, едноседмична почивка извън дома, а 15.0% от лицата не могат да си позволят консумация на месо, пиле или риба всеки втори ден. Ограничения при отоплението на жилището си имат 11.5%.

През 2020 г. в област Силистра 11.5% от населението живее в материални лишения (ограничения в 4 от 9 показателя).

Най-висок е относителният дял на населението живеещо в материални лишения в областите Сливен - 34.1% и Разград - 30.9%. Най-нисък е относителният дял на живеещите в тежки материални лишения в областите Кюстендил (9.3%) и София (столица) (9.6%).

В изследването „Статистика на доходите и условията на живот“ от 2013 г. се събират данни за материалните лишения на децата в домакинството (на възраст между 1 и 15 години). В област Силистра през 2020 г. относителният дял на децата с материални лишения (лишени от поне един от 13 показателя) е 15.4% и намалява със 7.3 процентни пункта спрямо предходната година.

Домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност

За безработни домакинства в изследването се считат домакинствата, чиито членове не са били заети през последните четири седмици, т.е. всички членове на домакинството на 16 и повече навършени години са били или безработни, или неактивни. Ниската икономическа активност за домакинството се отнася до съотношението между броя на месеци, в които всеки член от домакинството във възрастовата група 18 - 59 години е бил работещ през предходната година (реално отработени месеци), към общия брой месеци, които теоретично би могъл да отработи същият член на домакинството при пълна заетост. За лицата, които декларират, че работят на непълно работно време, броят на месеците се преизчислява на пълно работно време въз основа на отработените часове.

Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, се дефинират като лица от възрастовата група 0 - 59 години, живеещи в домакинство, където възрастните (18 - 59-годишните с изключение на студентите от възрастовата група 18 - 24 години) работят под 20% от техния потенциал през референтния период.

През 2020 г. в област Силистра 4.0 хил. лица на възраст 18 - 59 години живеят в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, или 6.8% от населението, като спрямо 2019 г. относителният им дял нараства с 0.1 процентни пункта.

Комбиниран индикатор

Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2020“ от изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

Комбинирането на трите показателя показва, че през 2020 г. в област Силистра 32.8% от населението, или 34.8 хил. лица са били в риск от бедност и социално изключване.

Стойността на показателя нараства с 2.9 процентни пункта спрямо 2019 г., повече при мъжете - с 4.7 процента пункта, в сравнение с жените - с 1.3 процентни пункта.

През 2020 г. най-висок е относителният дял на населението в риск от бедност и социално изключване в областите Сливен (45.0%), Ямбол (40.9%) и Монтана (40.5), а най-нисък в областите Габрово (22.2%), Търговище (22.7%) и София (столица) (25.9%).

Методологични бележки

Наблюдението за доходите и условията на живот (EU-SILC) като част от Европейската статистическа система (ESS) се осъществява по единна методология, определена с Регламент № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета, и осигурява информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социалната изолация.

Целевата съвкупност в изследването (EU-SILC) са всички **обикновени** домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдение. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

До 2015 г. изследването се провежда върху 4-годишен ротационен панел от обикновени домакинства. Размерът на извадката за 2020 г. включва 9 052 домакинства от 6 ротационни групи от всички области на страната. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на 16 и повече навършени години. Извадката се състои от шест ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение)
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на 16 и повече навършени години.

Основни понятия

Линия на бедност

За изследване на равнището на бедност в методологията на Евростат се използва общ разполагаем нетен доход. Линията на бедност представлява 60% от средния общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Еквивалентни скали

За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на 14 и повече навършени години получава тегло единица, вторият възрастен на 14 и повече навършени години - тегло 0.5, и всяко дете под 14 години - тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Образователна степен

За определяне на образователното равнище на родителите е използвана Международната стандартна класификация на образованието (МСКО 2011):

МСКО 0 - Предучилищно образование

МСКО 1 - Начално образование

МСКО 2 - Основно (прогимназиално) образование

МСКО 3 - Средно образование

МСКО 4 - Професионално обучение след средно образование

МСКО 6 - Висше образование (бакалавър и професионален бакалавър)

МСКО 7 - Висше образование (магистър)

МСКО 8 - Висше образование (доктор).

Претегляне на данните

Базата данни за всяка страна съдържа следните тегла:

Домакинско тегло (целева променлива DV090) за получаване на действителния брой обикновени домакинства в страната.

Персонално тегло (целева променлива RB050) за получаване на действителния брой лица на територията на страната.

Персонално тегло за всеки член на домакинството на 16 и повече навършени години (целева променлива RB040) за получаване на броя на лицата на 16 и повече навършени години на територията на страната.

При изчисляване на индикаторите за бедност се използва персоналното тегло (RB050), тъй като статусът на бедност се изчислява на индивидуално ниво и целевата група се отнася към цялото население, живеещо в обикновени домакинства. За някои от индикаторите, фокусирани върху лицата на 16 и повече навършени години (например „относителен дял на работещите бедни“), се използва персонално тегло (RB040) за лицата на 16 и повече навършени години.

При изчисляване на индикаторите теглата се коригират с претеглящ фактор за отразяване на липсващите случаи (домакинства с нулеви доходи) в изследването (RB050a).

Поради извадковият характер на изследването за доходите и условията на живот, по някои основни показатели са изчислени следните оценки в табл. 2:

2. Оценки на някои основни показатели през 2020 година

Индикатори	Относителен дял - %	Стандартна грешка
Население в риск от бедност и социално изключване		
Общо	32.8	6.1
Мъже	37.6	6.8
Жени	28.3	5.8
0 - 17 години	31.9	11.0
18 - 64 години	30.3	7.1
65+ години	40.5	5.7
Риск от бедност		
Общо	29.1	6.0
Мъже	33.0	6.7
Жени	25.4	5.7
0 - 17 години	31.9	11.0
18 - 64 години	27.1	6.8
65+ години	33.1	5.7
Материални лишения		
Общо	11.5	3.2
Мъже	12.3	3.4
Жени	10.7	3.3
0 - 17 години	3.5	3.4
18 - 64 години	11.2	3.8
65+ години	17.2	4.2
Домакинства с нисък интензитет на икономическа активност		
Общо 18 - 59 години	6.8	3.1
Мъже	10.4	4.5
Жени	3.3	2.2
Общо 0 - 17 години	0.4	0.4
Общо 0 - 59 години	5.5	2.5

Повече информация за индикаторите на бедност и социално включване може да се намери на интернет страницата на НСИ в рубриката „Социално включване и условия на живот“ и в Информационна система „ИНФОСТАТ“.